

בואו נשחק בדיון! כלי ניהול שיח דינוני מכבד



משך שיעור: 45 דקות
קהל יעד: כיתות ט'-י"ב

בשנים האחרונות ניהול שיח מורכב בצורה מכבדת הפך לאחד האתגרים הגדולים ביותר של החברה הישראלית. הקצנה של עמדות, רשתות חברתיות ותקשורת מפלגת הם רק חלק מהאתגרים שעומדים לפנינו כשאנחנו מבקשים לחנך לאור דברי חז"ל "דברי חכמים – בנחת נשמעים". בשיעור הקרוב נבקש לרתום את משחק הטאקי, אותו כולם מכירים, כדי לבסס עקרונות לניהול דיון, להתנסות בשיח מורכב ולהתמודד עם האתגר במסגרת הבטוחה של הכיתה.

שלב א' - פתיחה

נחלק את הכיתה לכמה קבוצות, נציג לקבוצות שמות של מקומות שונים בהם מתקיימים דיונים. בשלב ראשון נבקש מהכיתה לנסות ולהגדיר מה מטרת הדיון בכל אחת מהדוגמאות. לאחר מכן נבקש מכל קבוצה לדרג את המקומות לפי הדרך שבה מתנהלים שם דיונים בין "דיון מכבד וענייני" ובין "חוסר דיון"

- ישיבת צוות הדרכה בתנועת נוער
- דיון בוועדות הכנסת ישראל
- שיחה פוליטית בשולחן שבת
- מעגלי שיח עירוניים לציון יום רצח רבין
- פאנל כלכלי בחדשות ערוץ 13

לאחר הדירוג נאסוף את התשובות ונכתוב אותן על הלוח [למורה: האם מטרת הדיון משפיעה גם על הדרך שבו הוא מתנהל? נקודה למחשבה]. לאחר מכן נבקש מכל אחד ואחת לחשוב על דיון מורכב שהם זוכרים מהחיים שלהם שהצליחו לנהל בו את השיח בצורה מכבדת ועניינית.

- האם הצלחת להיזכר בדיון כזה שהיית חלק ממנו?
- מדוע קשה לנו לנהל דיונים בצורה מכבדת ועניינית?

[למורה: דיון מורכב הוא כזה שעולות בו דעות שונות ומנוגדות, דיון שיש בו לא רק טענות אלא גם הרבה רגשות שצפים על פני השטח כיוון שהן מבטאות נקודות זהות משמעותיות אצל כל אחד ואחת מהמשתתפים בדיון]

שלב ב' - לימוד

"ונלע"ד הכונה שדרשו מלת 'לאמר' וידבר ה' אל משה לא דבר חתוך שיאמר כך היא ההלכה אלא לאמר רק נשאר עוד מקום לאמר שכל אחד מישראל יכול לומר לכאן ולכאן וע"ז ביקש משה מהקב"ה שיאמר לו איך היא ההלכה ולא יצטרכו לכל הווכחים לא חפץ הקב"ה לומר הלכה פסוקה רק שכל אחד מישראל יהי לו היכולת והרשות לדרוש מכאן ומכאן במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור ואלו דברי אלקים חיים אחרי שמטרתם דרישת האמת ומקיימין בזה מצות ת"ת וההלכה נקבעת בכל ב"ד וב"ד לפי הרבים ובזה היא מזוקקת שבעתים"

(הרב חיים הירשנזון, שו"ת מלכי בקדש ח"ו עמ' 16)

- אלו דוגמאות נוספות מארון הספרים היהודי ניתן להביא על מחלוקות והניהול שלהן?

"אמר רבי חייא בר אבא: אפילו האב ובנו, הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד, נעשים אויבים זה את זה ואינם זדים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה, שנאמר; "אַתְּ וְהָב בְּסוּפָה", אל תקרי בְּסוּפָה, אלא בְּסוּפָה."

(מסכת קידושין דף ל' ע"ב)

- כיצד לדעתך ניתן לנהל דיון שבסופו 'אוהבים' ולא 'שונאים'?
- האם תוכלו לחשוב על דוגמא אחת לניהול דיון מתוך העולם היהודי?

שלב ג' – צפייה מונחה

נציג לכיתה את הסרטון המצורף באתר. לפני הצפייה נבקש מהכיתה לשים לב לנקודות הבאות:

- האם זה חשוב באיזה נושא הדיון?
- מה הרגשות שעולים בי כשאני צופה בסרטון?
- האם אני מזדהה עם אחת הדמויות או האמירות?

לאחר הצפייה נעשה סבב ובו נאסוף את התשובות והמחשבות ביחס לסרטון.

שלב ד' – עיבוד והתנסות

נבחר נושא אקטואלי ובו ער שמעסיק את הנוער (מצורפות דוגמאות לא מחייבות) ונבקש להתנסות בכלים אותם למדנו כעת בסרטון. נחלק את הכיתה ל-4 קבוצות ונבחר אחד (או יותר) מהנושאים:

- תחבורה ציבורית בשבת
- הרפורמה המשפטית
- קוד לבוש במוסדות חינוך
- שימוש בסמארטפון בבית הספר

נבקש מכל אחד ואחת לבחור כלי אחד עליו למד בסרטון ולנסות להשתמש בו לאורך הדיון, "נתניע" את הדיון עם שאלה או אמירה מסוימת בנושא וניתן לדברים להתקדם מאליהם. חשוב להדגיש: מטרת הדיון היא שכל אחד ואחת יביאו את דעתם האישית על הנושא מתוך חוויה אותנטית ולא לעשות 'בכאילו'. לאחר כ-10 דקות של דיון בקבוצות נתכנס שוב למליאה ונבקש לשמוע על החוויה

- האם הצלחת להשתמש באחד הכלים?
- איך הרגשת לפני ואחרי השימוש באותו כלי?
- איך לדעתך השימוש בכלים השפיע על איכות הדיון?
- האם לדעתך ניתן להשתמש בכלים האלו גם בחוץ לכיתה?